

Ćwiczenia 5 – 2015.10.29

Zadanie 1 (Praca domowa) Rozpatrzmy opcje europejskie na ten sam instrument podstawowy o ustalonym czasie trwania T i ustalonej cenie wykonania K . Niech teraz $P^e(S)$ oznacza cenę opcji sprzedaży przy bieżącej cenie instrumentu podstawowego S , który w trakcie trwania opcji nie wypłaca dywidendy. Udowodnij, że funkcja $S \mapsto P^e(S)$

- jest malejąca,
- spełnia warunek Lipschitza ze stałą równa 1,
- jest wypukła,

Zadanie 2 Rozpatrzmy opcje europejskie na ten sam instrument podstawowy o ustalonym czasie trwania T i ustalonej cenie wykonania K . Niech teraz $C^e(S)$ oznacza cenę opcji kupna przy bieżącej cenie instrumentu podstawowego S . Udowodnij, że funkcja $S \mapsto C^e(S)$

- jest rosnąca,
- spełnia warunek Lipschitza ze stałą równa L ,
- jest wypukłą.

gdzie $L = e^{-qT}$ dla opcji na instrument bazowy, który generuje ciągły dochód ze stopa q , lub $L = 1$ w pozostałych przypadkach.

Uwaga 1 Rozważamy

1. wyłącznie rynek jednookresowy dwustanowy, gdzie stan świata ω_1 jest interpretowany jako korzystny dla inwestora, a ω_2 niekorzystny;
2. oznaczenia z wykładu;
3. inwestorów o różnym podejściu do ryzyka
  - (a) skłonnego do ryzyka ($P(\{\omega_1\})$ bliskie 1),
  - (b) obojętnego względem ryzyka ($P(\{\omega_1\}) = .5$),
  - (c) z awersją do ryzyka ($P(\{\omega_1\})$ bliskie 0).

Zadanie 3 Niech instrument ryzykowny kosztuje 1.5 w chwili początkowej $t = 0$, a w chwili końcowej T może kosztować

- $S_T(\omega_1) = \begin{cases} 10 & \text{gdy } \omega = \omega_1 \\ 2 & \text{gdy } \omega = \omega_2 \end{cases}$,
- $S_T(\omega_1) = \begin{cases} 9 & \text{gdy } \omega = \omega_1 \\ 2 & \text{gdy } \omega = \omega_2 \end{cases}$.

Natomiast dla instrumentu pozbawionego ryzyka jego wartość w chwili początkowej $t = 0$ to 1, a w chwili końcowej T to 2. Rozważmy pozycję dłużną w europejskiej opcji kupna, której funkcja wypłaty wynosi $(S_T - K)^+$, gdzie K równe jest odpowiednio 5 i 4. Wykonaj następujące polecenia

1. Policz cenę opcji, jako zdyskontowaną na chwilę początkową wartość oczekiwaną funkcji wypłaty (podejście z matematyki ubezpieczeniowej/elementarnej matematyki finansowej) dla różnego typu inwestorów przyjmując, że $P(\{\omega_1\})$ jest równe 0.9, 0.5 i 0.1.

2. Dla tak wyznaczonych cen opcji wyznacz wypłatę ze strategii, polegającej na kupnie instrumentu bazowego w chwili początkowej za kwotę równą cenie opcji. Porównaj wyniki z wypłatą z opcji.
3. Sprawdź, czy model rynku z tym procesem cen i procesem konta bankowego jest modelem bez możliwości arbitrażu.
4. Wyznacz strategię replikującą wypłatę z tej opcji.
5. Policz wartość początkową strategii replikującej wypłatę z tej opcji.
6. Wyznacz miarę martyngałową tj. γ , a następnie zdyskontowaną wartość oczekiwaną względem tej miary funkcji wypłaty.
7. Porównaj dwa ostatnie wyniki.

Zadanie 4 Niech instrument ryzykowny kosztuje 260 w chwili początkowej $t = 0$, a w chwili końcowej T może kosztować

$$S_T(\omega_1) = \begin{cases} 340 & \text{gdy } \omega = \omega_1 \\ 220 & \text{gdy } \omega = \omega_2 \end{cases}.$$

Inwestor uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia korzystnego stanu świata wynosi 0.2. Niech wolna od ryzyka stopa procentowa od chwili początkowej do chwili końcowej wynosi $r = 1\%$. Rozważmy pozycję długa w europejskiej opcji kupna, której funkcja wypłaty wynosi $(S_T - 290)^+$. Wykonaj następujące polecenia

1. Sprawdź, czy model rynku z tym procesem cen i procesem konta bankowego jest modelem bez możliwości arbitrażu.
2. Wyznacz strategię replikującą wypłatę z tej opcji.
3. Policz wartość początkową strategii replikującej wypłatę z tej opcji.
4. Wyznacz miarę martyngałową tj. γ , a następnie zdyskontowaną wartość oczekiwaną względem tej miary funkcji wypłaty.
5. Porównaj dwa ostatnie wyniki.

Zadanie 5 Udowodnij, że przy założeniu $u \leq 1 + r$ strategia $\varphi = (S_0, -1)$ jest arbitrażem.

Zadanie 6 Udowodnij, że przy założeniu $d \geq 1 + r$ strategia $\varphi = (-S_0, 1)$ jest arbitrażem.

Zadanie 7 Na podstawie zadań 5 i 6 uzasadnij implikację:

$$\text{JEŻELI } S^d < (1 + r)S_0 < S^u, \text{ TO RYNEK JEST WOLNY OD ARBITRAŻU.}$$